

ที่สัปปายะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๐

ณ วัดสันติธรรมาราม ต. คลองตากคต อ. โพนาราม จ. ราชบุรี

เมื่อคืนพูดของจริงก็คือของจริงใจ ความเป็นจริง คนจริง ผู้ปฏิบัติจริง ของจริงกับของจริงมันเจอกัน แต่น่าสงสารนะ น่าสงสาร เมื่อคืนมาพูด บอกว่าให้เบาๆ ก่อน เพราะว่าอะไรรู้ไหม เพราะคิดดูสิว่า คนพื้นที่นี้เห็นพระทำเสียไปหลายชุดแล้ว แล้วเราเข้าไปนี่ “อีกแล้วหรือ มาอีกแล้วหรือ ฟอรัมมา แหม!!! ชิงชังมากันอีกแล้วหรือ”

ฉะนั้นพวกเราจึงต้องไปนิ่มๆ ใจ เราถึงมาเตือนไว้ก่อนว่า ให้ไปเบาๆ ให้พวกเราสุภาพๆ อย่าไปแสดงออก “เอาอีกแล้วหรือ จะแสดงออกอีกแล้วหรือ” มันน่าสงสารนะ คนจริง นี่ศาสนามันเป็นอย่างนั้น เขาพูด เมื่อคืนมาที่นี้พูด พอมานี่เขาบอกว่า “อย่างนี้ไม่มีหรอก ที่นั่นเขาไม่ได้ทำกันอย่างนี้”

เขาบอกว่า เพราะว่าผู้ปฏิบัติใหม่กำลังไฟแรงใจ บอกว่า อยู่กินกันเฉยๆ มาเที่ยวแสวงหาบิณฑบาตอาหารแล้วก็ฉัน ใจ เราผู้ปฏิบัติใหม่มันกำลังสุดโต่งในการปฏิบัติ ความผิดเล็กน้อยก็ไม่ยอมให้มีใจ

แต่ทั้งนี้พวกพื้นที่เขาว่า คนที่อยู่เขาเป็นทุกข้อยู่ที่ว่า ที่นี้จะมีพระอยู่ในวัดหรือเปล่า ใจ เขาว่าพระที่ว่าพอทำได้ คนที่อยู่ในระหว่างมัชฌิมา ระหว่างกลาง ห่วงแต่ว่าวัดเราจะมีพระหรือเปล่า

ฉะนั้นพระมานี้ถ้าปฏิบัติสมควรแก่พระ เขาก็เอาแล้วใจ แต่ถ้าพระปฏิบัติเคร่งครัดมานี้ไปเจออย่างนั้น เขาก็อึดอัดเห็นไหม เมื่อกันเราพูดกัน ๒ คน เขาก็ฟังและก็จับไว้ๆ เขาบอกว่า “อย่างนี้ไม่มี ที่นั่นเขาไม่ได้ทำกันอย่างนี้”

ฉะนั้นถ้าที่พูดนะ ถ้างลงไปจะกลายเป็นพลิกเลย เขาบอกจะพลิกให้ดีขึ้นเลยเราจะไปพลิกขึ้นมา เราไปทำก็เพื่อเป็นที่วิเวกใจ

เวลาเราศรัทธากัน อย่างเราภูมิใจกันมาก เมืองไทยนี้มีแชมป์โลกก็คนๆ เราภูมิใจกันมาก ไปภูมิใจตอนเป็นแชมป์โลกไป แต่ไม่ภูมิใจตรงคนที่สร้างมวยขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เราไปภูมิใจตรงว่าศาสนาเรามั่นคง ถ้าศาสนาเรามั่นคง แต่ไม่มีบุคลากร อันนี้จะเอาอะไรมามั่นคง เหมือนได้ยึดพื้นที่นี้ไว้เพื่อจะมาสร้างนี่ไป ให้มันเป็นที่สร้าง ไปดู! ไปดูว่ามันสมควรไหม ให้ไปดูอย่างนั้น แล้วมันก็ลุ่มๆ ดอนๆ มานะ จนถึงพวกเราเข้าไป แล้วคอยดูกันไป

มันต้องอาศัยสัปปายะไป อาหารสัปปายะหนึ่ง บิณฑบาตใกล้ที่สุด ๒ กิโล ๔ กิโล ๖ กิโลถึง ๘ กิโล พวกนั้นล่ะ มีพระไปอยู่หลายชุด พระจากกรุงเทพฯไป ใครๆ ก็อยากอยู่ แต่อยู่ไม่ไหวตรงเรื่องการบิณฑบาต แต่ถ้าพระป่าเรานี้เป็นเรื่องปกติเลย ถือเป็นเรื่องปกติ สภาพพอเป็นไปได้

แล้วที่เขาอยู่นั้น เขายู่กันห่อหุ้มเดียว ถ้ามันเป็นไปได้ วันหลังมันขยาย เขาพูดไว้เอง เพราะเขาเป็นเจ้าหน้าที่รักษาป่าที่นั่นอยู่แล้ว เขาขยายให้ได้เต็มที่เลย ถ้าเป็นไปได้นะ สำคัญว่าหลักพวกเราไปนี่นะ ที่จริงว่าพยายามจะเอาโยมเข้าไปในเอาโยมไปก็เหมือนกับว่าบัณฑิตคบบัณฑิต อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญจ เสวนา เห็นไหม บัณฑิตคบบัณฑิต

พวกเราก็แสวงหาอยู่ ชีวิตนี้สั้นนัก ชีวิตเรานี้สั้นนัก การเกิดนี้แสนยาก เกิดเป็นมนุษย์มาพบพระพุทธศาสนา หนึ่งศาสนานี้ใครจะหยิบอะไรคิดไม่คิดมือไปไหน ใครจะฉวยอะไรคิดไม่คิดมือไป ชีวิตนี้สั้นนัก ความเป็นอยู่สั้นนัก ฉะนั้นเราถึงว่า คนมันมีกำลังใจไป เราถึงว่าบัณฑิตคบบัณฑิต หมายถึงว่าผู้ที่ปฏิบัติดี เหมือนพระปฏิบัติเจอผู้ปฏิบัติออกจากป่ามา คุยเรื่องปฏิบัติจะชื่นใจมาก

นี่ก็เหมือนกัน เราหวังดีใช้ไหม เขาก็หวังดี แต่เขายังไม่เจอดีใช้ไหม แล้วเขากำลังแบบว่ากำลังไม่แน่ใจ เราถึงว่าต้องการเอาโยมเราไป นี่เห็นไหม สังคมฝ่ายปฏิบัติในสังคมลูกศิษย์ครูบาอาจารย์เรา มันยังมีเพื่อนว่าอย่างนั้นเห็นไหม บัณฑิตคบบัณฑิต แต่คบบแบบบัณฑิตนะ

ดูอย่างพระพุทธเจ้าสิ ในวันมาฆบูชา สโมสรรสันนิบาตของสงฆ์ บัณฑิตคบ บัณฑิตไปแล้วนั่งเฉยเห็นไหม ไปแล้วเจียบ นั่งอยู่ ๑,๒๕๐ องค์ นั่งเจียบ..นั่นสโมสรร สันนิบาตของสงฆ์ สโมสรรสันนิบาตของบัณฑิต ความสุข ความสงบ ความเรียบร้อยใจ

แต่สโมสรรสันนิบาตของโลก ต้องแะไป ก็แะมาเห็นไหม นี่ถ้าพวกเราไปมันต้อง ไร้лайใจ ไร้лайฝ่ายปฏิบัติใจ ไปต้องเรียบร้อย อย่าส่งเสียงดังเห็นไหม เราผ่านครูบา อาจารย์มาแล้ว เขามองกิริยาพวกเรา เออ นี่ลูกศิษย์มีครูมีอาจารย์ มันผ่านมา ถ้าเสียใจ ไลยเสีย ไลยของการปฏิบัติมันมองออก พระเรานี้มองกันออกนะ

พระองค์นี้มาเทศน์จ้อยๆ เลย แล้วบอกใส่รองเท้า ไม่มีหูหนีบ พระเขาก็ไม่ฟังแล้ว วินัยใจ ธรรมและวินัย ธรรมและวินัยถูกต้องไหม รู้ธรรมรู้วินัยไหม รู้วินัยแล้ว วินัยนี้มัน ถึงเสริมให้มีธรรมใจ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสมาธิมันก็นิ่ง ถ้าไม่มีสมาธิมันก็ออกตัว เห็น ไหม มันก็ฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่าน ความกึกคะนองของใจเราแสดงออกไปโดยไม่รู้ตัว หรือ

ดูอย่างเช่น เราว่าเป็นเรื่องของกรรม ใครก็แล้วแต่รู้ๆ กันอยู่นะ แต่ก็ เป็นทุกคน เรื่องของกิเลสนี้สู้ไม่ได้ เราเป็นสามภรรยา ลูกคนแรกเกิดมาเรารักขนาดไหน จะหลงเลย ละ แล้วลูกคนที่ ๒ เกิดมาละ คนที่ ๓ เกิดมาละ ความรักนี้รักลูกทุกคน แต่รักไม่เท่ากัน คนแรกนี่ขึ้นต้น จะขึ้นคนแรกมากเห็น ไหม

กรรมของเด็กมาเกิดใจ กรรมอันนั้น พี่น้องหลายคนก็แล้วแต่ แต่ลูกคนโตมันมี บุญมากกว่าเพื่อน เพราะพ่อแม่รักมันก่อน ไซ้ไหม เพราะพ่อแม่ห่อมัน พ่อคนที่ ๒ ก็รัก อยู่ แต่ไม่ห่อเท่าคนแรก นี่ความห่อของพ่อแม่ เรารู้ที่อยู่ แต่ทำไม่ได้หรือ เพราะอะไร เพราะว่าความเคยใจ ใจมันเคย ใจมันรู้ๆ อยู่ว่ามันเป็นอย่างนี้ๆ วิชาการบอกอย่างนี้

แต่เวลาจิตมันคุดตัมเห็นไหม ความไม่รู้เท่ากับปัจจุบันนั้น แต่ถ้าเอาคนที่ ๒ คนที่ ๓ มา นี่พูดถึงกรรม มันกรรมของเด็กด้วย กรรมของผู้ที่ที่มาเสวยภพนั้น ทำไมคนที่ ๒ ไม่มาเกิดเป็นคนแรก ทำไมคนที่ ๓ ไม่มาเกิดเป็นคนแรก ทำไมคนแรกต้องมาเกิดก่อน ทำไมคนที่ ๒ ถึงตามมาทีหลังเห็นไหม พูดถึงว่าคนที่ ๒ ไม่มีวาสนาเหมือนคนแรกใจ จะว่าอย่างนั้น มันไม่ได้ทำบุญมาเท่ากับคนแรก คนแรกทำบุญมามากกว่า แล้วอย่างนี้ ใครก็รู้ แต่เวลาทำ ทำได้แบบนี้ใหม่ละ

นี่ก็เหมือนกัน ปริยัติใครก็รู้ แต่เวลาทำ ทำได้อย่างนั้น ไหมล่ะ ถึงว่ากิเลสมันอยู่ พร้อมกับความคิดเราออกไป กิเลสมันอยู่ที่ใจ เวลาเรามาประพฤติปฏิบัตินี้แสนยากนะ นี่ถือศีลนี้ ขอศีลกันแต่ไม่เคยปฏิบัติตามศีล เพราะว่าถือรูปแบบไง แต่ไม่เข้าถึงเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระคือการทำตามนั้น ฉะนั้นเราถึงเอาเนื้อหาสาระไง

อย่างเช่น วันนี้ไม่ให้ศีล พอไม่ให้ศีลยกกลับไปเลย ยกกลับไป ย้อนกลับไป สมัยพุทธกาล ฤๅษีชีไพรอยู่ในป่าจะขอศีลจากใคร เพราะพระยังไม่เกิด สมัยโบราณพระยังไม่มี แล้วฤๅษีในป่าถือศีล ๘ จะขอศีลจากใคร เพราะว่าวิริตติขึ้นมา คือว่าตัวเองกำหนดว่าไม่ทำอย่างนั้น ไม่ต้องมีรูปแบบไง เข้าเนื้อหาสาระเลยว่าฉันเป็นผู้ไม่ทุศีล แบบว่าถือพรหมจรรย์ เห็นไหมศีลเกิดแล้ว

แต่พวกเรานี้ทำไม่ทำไม่เกี่ยว แต่ไปวัดพระให้ศีลก็รับศีลทุกคน รูปแบบว่า ก็ฉันเป็นชาวพุทธ ฉันได้รับศีลแล้ว ฉันมีศีล มีในรูปแบบ แต่ไม่เข้าถึงเนื้อหาสาระไง เนื้อหาสาระมันอยู่ตรงนั้น

ฉะนั้นย้อนกลับมาที่พระปฏิบัติ พระปฏิบัติทำไมต้องไปอยู่ในที่ทุกข์ยากอย่างนั้น ทำไมต้องไปอยู่ในที่สงัดอย่างนั้น ทำไมพระปฏิบัติไม่มาอยู่ในเมืองจะได้สุขสบาย พระปฏิบัติทำไมต้องเป็นอย่างนั้นก่อน ต้องขึ้นต้นตรงนั้นสิ ขึ้นต้นตรงนั้น เพื่อจะบีบรัดให้กิเลสแสดงตัวไง

อย่างเช่น เราถือศีลมันลำบากเห็นไหม ถือศีลนี้ โอ้โฮ ศาสนายุ่งมาก ศาสนาพุทธเรายุ่ง ปล่อยตามสบายไม่ได้ แล้วก็ไปโทษศาสนา แต่ไม่ได้โทษว่าความเคยใจ โอ้กิเลส มันขัดข้อง กิเลสต่างหากยุ่ง ศีลไม่ยุ่งหรอก ธรรมะเป็นของดี แต่กิเลสมันยุ่ง กิเลสมันต่อต้าน มันไม่พอใจ มันขัดข้อง

พอมันขัดข้อง มันแสดงตัวออกมา เราไม่รู้ว่ากิเลสมันต่อต้านไง เพราะกิเลสเป็นเรา เรากับกิเลสเป็นอันเดียวกัน เพราะความคิดของเรา เราอึดอัด เราไม่สบายใจ เอ๊ย!!! เรานี่ แสดงว่าธรรมะพระพุทธเจ้าไม่ดี ศีลไม่ดี ศีลมันบีบเรา มาบีบที่ไหน มันเป็นข้อเขียน มันเป็นคำสอนอยู่ เราโน้มมาเป็นของเรา เราโน้มมาใช้ มันถึงเป็นประโยชน์ขึ้นมา

เหมือนยา เห็นใหม่ ที่ครูบาอาจารย์ว่า ยาอยู่ในขวด เราอ่านฉลาดกา แต่เราไม่ได้กินยา นี่ก็เหมือนกัน เราบิสิลก็เหมือนกับเราอ่านฉลาดกา ถ้าเรากินยา ยา ก็ขมก็ฝาด แต่ยามันให้ผล เรารอดวัน นั้นนะ เรารอดวัน นั้นนะเรากินยา พอเรากินยาเข้าไป พอยากับโรคมันต่อสู้กันเราก็โทษยาแล้ว ยาไม่ใช่ออย่างนั้น แต่ไม่คิดว่าโรคมันจะหายนะ

ถึงว่าทำไมพระองค์ไปอยู่อย่างนั้น พระต้องไปวิเวกอย่างนั้น พระทำไมต้องออกธุดงค์เพราะบิสิลให้ตรงนี้ออกมาไง เพราะเวลาทุกข์มันออก ดูอย่างเช่นฝึกทหารสิ เขาจะฝึกจนเหงื่อไหล ไคลย้อยเลย แล้วก็สั่งมันอีก สั่งให้มันทำตาม เพราะพอมันเหนื่อยแล้ว มันจะต่อต้านไง

นี่ก็เหมือนกัน พอเข้าป่านี้มันไปกลัวผี กลัวสัตว์ กลัวเสือ กลัวอด กลัวอยาก ใจความต่อต้านนั้นกิเลส มันจะไม่ยอม เข้าเมืองเถอะ ไปเถอะ กลับเถอะ ไม่ไหวแล้วกลับเถอะ

กลับนะกลับไปไหน กลับเข้ามาวนเวียน กลับมาให้กิเลสมันแบบว่าเป็นสัตว์สังคมไง มนุษย์เป็นสัตว์สังคม หวังพึ่งกัน พออยู่ในสังคมนั่นนอนใจ แต่พอมนุษย์มันแยกตัวออกไปเหมือนสัตว์ป่า พอสัตว์ป่ามันแยกตัวออกไปมันจะว่าเหว้ มันจะกลัวภัย มันจะกลัวทุกอย่าง ความกลัวภัยนั้นล่ะ

ความกลัวคืออะไร ความกลัวที่เกิดได้จากใจคืออะไร คืออาการของความหลอกทั้งนั้น เวลาเราตายไป มันยิ่งกว่านี้ใหม่ เวลาเราตายไป มันยิ่งกว่าอยู่ในสภาพนั้นอีก เพราะตายไปมันต้องตกไปในกรรมของตัว

ฉะนั้นเวลาคนเราจะตายถึงได้กลัวมาก ใจนี้ไม่ใช่ตาย ใจนี้จะมาแก้กิเลสให้มันตาย จะมามีมันใจ จะมาคู้หน้ามันใจ ถ้าอยู่ในสภาพแบบนี้ถึงจะเห็นหน้ากิเลส เพราะกิเลสมันถึงจะแสดงตัวออกมาไง

เป็นมาแล้ว! บวชพรรษาแรกเลย เนสิชชิก! เขาบอกว่า “ให้เข้าป่าช้าสิ!” เขาทำไฉนเดินเข้าป่าช้าจนขาสั้น เดินไปเหมือนกัน กลางคืน คนเดียวเดินเข้าไปในป่าช้า มีศพเต็มไปหมด จนขาเขอนี้สั้นหมดเลย ทำไมมันสั้นล่ะ มันกลัว มันแสดงออก นั้นล่ะ อย่างนั้น

มันถึงเห็นออกมา ทำไมกลัว? กลัวเกิดจากอะไร? แล้วไปจริงๆ แล้วมันมีโทษไหม ไม่เห็นมีอะไรเลย

แต่ความกลัวมันเกิดขึ้นมา ถึงว่านี่กลัว กลัวอะไร ความกลัวแสดงออก นั่นคืออาการเราเริ่มจับใจ คืออาการสั่นไหว เช่น คลื่นวิฤตมา มันไม่มีเครื่องรับมันไม่รู้เรื่องอะไรเลย คลื่นวิฤตมาเราไม่เห็นอะไรเลย โทรศัพท์มาเราไม่เห็นคลื่นวิฤตเลย แต่ถ้ามีคลื่นรับเห็นแล้ว มันแสดงตัวออกแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน ปกติทุกคนว่าตัวเองดี ตัวเองกล้าหาญหมด ตัวเองนี้แน่นอนหมด แต่เวลาเจอสภาพมันไหวขึ้นมา มันกลัวนั่นนะ โอ้ความกลัวมันจับอาการใจ จับที่ว่าจับรูปของใจใจ แล้วนี่ไง..นี่ไง..ความที่มันไหวออกมาใจ แล้วก็ย้อนกลับไป ไหนว่ากลัวกลัวเพราะอะไร กลัวโดยไม่มีเหตุผล

การทำความคิด เดียวนี้ต้องกลัว ทำไมมันทำความพอใจมันไม่เห็นกลัวอะไร พอเราทำความดี เราขึ้นไป เพื่อจะค้นหาตัวตนของเราเอง ค้นหาตัวตนเพื่อมาชำระสะสาง ค้นหาตัวตนเพราะถ้าการจับอย่างนี้คือจับตัวตนได้นะ เรานี้ไม่เคยเห็นตัวตนเราได้เลย เราว่าเราเป็นนาย ก. เป็นนาย ก. เฉยๆ แต่ไม่เคยเห็นตัวนาย ก. ที่แท้จริง

พออาการเคลื่อนไหวขึ้นมาของใจ แล้วใจจับใจได้นั้นคือเจอตัวตน จับตัวตนนี้เป็นตัวตั้ง ตัวตั้งแล้วก็เอาการพิจารณาเข้าไปถึงจะเห็นตัวตน ตัวคนที่โสโครกไปด้วยกิเลสด้วย ไม่ใช่ตัวตนที่สะอาดนะ จับตัวตนนี้แล้วมาชำระสะสางกัน นี่คือการเริ่มต้นการปฏิบัติ

ถ้าปฏิบัติเริ่มจากตรงนี้ได้ถึงจะเริ่มนับหนึ่ง นับหนึ่งนับจากตรงนี้เข้าไป เขาถึงต้องการเข้าป่าไป เพื่อให้ตรงนี้ช่วยบีบช่วยรัด ให้กลับมาหาตัวตนไป นี่ปฏิบัติมาเห็นใหม่นั่งกันไปเถอะ คุณกันไปเถอะ เห็นตัวตนหรือยัง? แม้แต่รวมสมาธิมา มันก็แค่รวมสมาธิเฉยๆ ตัดไม่ได้นะ เพราะมันสงบเข้ามา

เช่น มือนีสกปรก ล้างน้ำมือนีถึงจะสะอาด แล้วมือนีจับมือได้หรือยัง ถ้ามือนีเกานีจับได้ตัวตน ความรู้สึกใจ อ้อ.. นี่ไง อ้อ.. มือ นี่ไงมือ โอ้.. ความสงบเกิดขึ้น อันนี้ฝ่ามือเห็นใหม่ จับตัวตนได้ถึงจับอาการของมันอีกทีหนึ่ง แต่พอสงบลงนั้นมันเป็นความสุข

เห็นไหม เป็นความสุขถึงว่าสมาธิ สัมมาสมาธิ มิจฉาสมาธิไง เพราะสมาธินี้มันมีอยู่แล้ว เขาสงบเฉยๆ แล้วก็ไม่มีประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย

แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธินี้เห็นไหม สงบมาแล้วมันจะมีอาการจับอาการได้ ถึงเอาอาการนั้นมาใคร่ครวญไง เอาอาการมาใคร่ครวญว่าคืออะไร ชั่วอย่างไร ความคิด ความยึดอย่างไร ความกลัวนี้มันจะให้โทษไง ความกลัวนี้นะ มันจะให้โทษกับใจ ให้โทษหมายถึงว่ากลัวแล้วมันจะตื่นเต้น

อย่างเช่น เรากลัวอย่างนี้ เราวิ่งหนี ตกเหวก็ตาย ให้โทษหรือไม่ให้โทษ เราอยู่ในป่า เราไปเจอสัตว์ กลางคืนเราวิ่งไปเลย ตกเหวไป ตายหรือไม่ตาย..ตาย ความกลัวเห็นไหม มันจะให้โทษ แล้วความกลัวนี้ จะให้เราคลายจากความดีด้วย เช่น เราอยู่ในป่าเรากลัวแล้วเราหนีออกมา เราก็ไม่ได้ความดี กลัวแล้วทน กลัวแล้วสู้

หลวงปู่อ่อน ลองไปอ่านประวัติหลวงปู่อ่อนสิ บวชปีแรกเลย ไปอยู่ในป่ากลัวผีมาก ปลุกกุฎิไว้ในป่าไง ปลุกกระต๊อบ ตัดสินใจนะ จะเดินจงกรมมันไม่กล้าลงจากกระต๊อบนะ เวลากลางคืน ไม่กล้าลงหรือก ะโดดลงจากกระต๊อบนะ กระโดดลงทางหน้าต่าง พอกระโดดลงต๊อบ มันก็วิ่งขึ้นบันได กระโดดลงต๊อบ วิ่งขึ้นบันได หลวงปู่อ่อนไปอ่านได้ เราอ่านแล้ว โอ้โฮ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เป็นมาทุกองค์ ครูบาอาจารย์เราก็เป็นมาก่อน ไม่มีใครไม่เคยกลัวมาก่อนหรือ ความกลัวนะ

อย่างเช่น อดอาหาร ท้องไม่หิวหรือ...หิว ความกลัว ความหิว ความกระหายนี้ มันเป็นปกติ มันต้องมีอยู่ แต่พวกเราไม่เคยจับมาเป็นประโยชน์ พวกเราไม่เคยจับอาการอย่างนี้มาเป็นประโยชน์เลย เราไปมองแต่ว่าแก้วแหวนเงินทอง อาชีพของเราเป็นประโยชน์ แต่เราไม่มองเรื่องความคิดของเราที่มันจะเป็นประโยชน์ เป็นปฏิกิจจะทำให้เราเป็นคนดีขึ้นมาได้ ไม่เคยมอง

อย่างชีวิตนี้เราไม่เคยมอง เราไม่เคยมองที่ร่างกายของเรา ไม่เคยมองภายในเลย ไปมองแต่ภายนอก เราไม่คิดว่าอันนี้มันจะเป็นประโยชน์ อย่างเช่น อาการไข้ เราว่าอาการไข่นี้ไม่เป็นประโยชน์ ไข้ไหม อาการไข่นี้ไม่อยากจะให้เป็น แต่อาการไข่นั้นมันเตือนแล้ว ว่าร่างกายนี้วิการแล้ว โรคจะเกิดแล้ว

อย่างเช่น ปวดนี้เพราะอะไร จะได้สาวเข้าไปหาความปวด ความปวดนี้เป็นคำเตือนใจ เตือนว่าอวัยวะของเรา หรือว่าโรคภัยไข้เจ็บมันเริ่มรบกวนเราแล้วนะ มันจะเตือน มันจะบอก แล้วเราจับอันนั้นแล้ว เราต้องมาวินิจฉัย มาวิเคราะห์โรค ไม่ใช่ว่าพอมันเกิดก็ไม่ชอบ โน่นก็ไม่ชอบ ลบหมด

อาการกลัวก็เหมือนกัน นี่พูดถึงอาการกลัว อาการที่ต้องการสถานที่วิเวกในสถานที่ต้องออกปฏิบัติ นี่พูดถึงพระเฑียร ถึงต้องหาสถานที่อย่างนั้น เพื่อมาสร้างบุคลาการของศาสนาเรา เพื่อให้ศาสนาแน่นมั่นคง ถึงต้องวิงแสวงหา แสวงหาเราก็แสวงหาประสาพวกเรา แต่ที่มันเป็นไปได้ ถึงเวลามันเป็นไปได้แล้วเราต้องมีที่เอาไว้

นักฟุตบอล นักกีฬาทุกคนจะเป็นนักกีฬาคืนมาได้ต้องมีการฝึกซ้อม ขนาดนักกีฬาที่มีชื่อเสียงแล้ว ไม่ได้ฝึกซ้อมเขายังไม่ให้ลงสนามเล่นเลย นี่การฝึกซ้อมในศาสนาก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าเดินจงกรมจนวันตาย หลวงปู่มั่นเดินจงกรมจนวันตายนะ แม้แต่เป็นผู้ที่สำเร็จแล้วก็ยังต้องบริหารร่างกาย บริหารธาตุชั้นรั้งให้มันบาลานซ์กันให้อยู่เป็นสุขไป

ความเพียรของพระอริยเจ้าเฑียร เพื่อให้ธาตุชั้นรั้งมันปล่อย มันอยู่สบายๆ เพราะนี่มันเป็นก้อน ธาตุ ๔ ชั้นรั้ง ๕ มันเป็นก้อนมารวมตัว มันมัด มันรัด ทีนี้พอคลายออกมันก็สบาย ขนาดนี้ยังต้องทำความเพียร

แล้วนี่พระปฏิบัติ แล้วพระเริ่มต้นทำไมถึงไม่ต้องอาศัยสถานที่แบบนั้นเพื่อจะเริ่มต้นความเพียรของเราขึ้นมา นั่นมันเป็นอย่างนั้นไป..ถึงว่าไป ไปดูเขา ดูให้ดูเป็นอย่างไรไป ถึงบอกว่าบัณฑิตคบบัณฑิตไง นั่นศาสนธรรม อยากให้ไปดู ไปดูไว้เฉยๆ แล้วต่อไปคราวนี้ไม่ละ ตอนนี่เขามาดูเรา ต่อไปเขาจะมาดูเรานะ (เทพีสันสุดเพียงเท่านี้)